

GROENLINKS

UPDATE FORMATIE

Verantwoording formatieproces

GroenLinks na twintig jaar niet meer in het Maastrichtse stadsbestuur. Dat roept heel veel vragen op, en vraagt ook om uitleg en om het afleggen van verantwoording. Dat zullen we ook doen op de ledenvergadering waarvoor onze leden binnenkort een uitnodiging van ons bestuur ontvangen. Bij dezen een eerste aanzet tot verantwoording over ons eigen handelen, en over ons nalaten. In het samenspel van het handelen en nalaten van, door en met anderen.

Over de uitkomst van het (in)formatieproces kunnen we duidelijk zijn: we zijn geschokt, we zijn teleurgesteld en verdrietig. Omdat onze inzet in al die jaren coalitiedeelname, in de afgelopen verkiezingscampagne en ook in dit (in)formatieproces was en is geweest: de stad groener, socialer, leefbaarder te maken. Dat we voor de komende tijd en waarschijnlijk minstens vier jaar niet in de positie zijn om dat in coalitieverband te doen, doet dan ook pijn.

Met open vizier

Na de gebeurtenissen van 13 april was het – afgezien van de verklaringen in de richting van De Limburger en L1 – stil vanuit GroenLinks Maastricht. Het heeft twee weken geduurd voordat we in staat waren deze verklaring uit te werken en een duiding van onze zijde geformuleerd te krijgen. Omdat we nogal uit het lood geslagen waren.

Om met het einde te beginnen: we betreuren hevig de situatie die is ontstaan. Hoewel we bedenkingen en vragen hebben bij het handelen van anderen, ligt natuurlijk ons eigen handelen en nalaten mede ten grondslag aan de beslissing van andere partijen om niet meer met ons samen een coalitie te willen vormen. Als we tussen de verkiezingen en 13 april ons terughoudend hadden opgesteld en ‘op onze handen waren blijven zitten’, zaten we nu aan de formatietafel. Als we nóg transparanter waren geweest over onze zorgen over de versnippering in de raad en het initiatief hadden genomen om alle betrokken partijen bij elkaar te roepen om hierover met elkaar te praten (of bij de grootste fractie SPM erop hadden aangedrongen daartoe het initiatief te nemen), hadden er in elk geval geen misverstanden kunnen ontstaan over onze beweegredenen en zaten we nu waarschijnlijk ook aan de formatietafel.

We spraken met open vizier met partijen en zijn in dat verband naïef geweest, omdat we zo anderen de gelegenheid hebben gegeven met onze woorden aan de haal te gaan. We zijn er te gemakkelijk van uitgegaan dat openheid van zaken bij de informateurs waarborg zou zijn voor helderheid in een breder gezelschap over onze beweegredenen. Temeer omdat we voetstoots verwachtten dat er, zoals gebruikelijk is, een schriftelijk verslag van de informateurs zou komen van de gesprekken die ze hebben gevoerd met zestien fracties, waar een dergelijk verslag nooit gekomen is.

Versnippering tegengaan

Dat alles kunnen we onszelf aanrekenen. En onze rol daarin heeft mede bestanddeel gevormd voor een politieke soap, die het vertrouwen van inwoners van Maastricht in hun raadspolitiek alleen maar kan laten afnemen. Het is immers nogal wat om de tweede partij van de stad, na twintig jaar constructieve samenwerking zonder inhoudelijke argumentatie buiten de deur te zetten. Het enige écht concrete argument dat we hebben gehoord, is dat we niet met de SP hadden mogen praten over samenwerking.

Welnu: de gesprekken met de SP, maar ook met andere partijen, waren strikt oriënterend van aard. We maken ons zorgen over de versnippering in de Maastrichtse gemeenteraad met zestien fracties. En we maken ons zorgen over of we met vier raadsleden wel voldoende menskracht hebben om te doen wat raadsfracties in onze ogen behoren te doen: weloverwogen beslissingen nemen, daar waar de inhoud steeds omvangrijker en ingewikkelder wordt. We hebben niet – zoals in de reconstructie van De Limburger van 26 april jl. wordt vermeld – een fusie aangeboden aan partijen, maar hebben wel willen onderzoeken hoe ver partijen die inhoudelijk dicht bij ons staan wilden gaan in de onderlinge samenwerking. Dit alles vanzelfsprekend in de wetenschap dat voor de meest vergaande vormen van samenwerking ook instemming van de leden en steun van het landelijk bestuur een voorwaarde is. Het verst zijn we daarin gekomen met de SP, namelijk met een avond waarop we vooral levensverhalen hebben uitgewisseld. Daarnaast hebben we die avond samen teruggekeken op de wijze waarop de SP afgelopen coalitieperiode uit de coalitie was gestapt, en zijn we nog maar beperkt toegekomen aan het bespreken van inhoudelijke verschillen. Het was een bijzonder hartelijke samenkomst, die pure winst is op de onderlinge verhoudingen tussen onze fracties, zelfs als het bij die avond blijft. Maar ook naar de SP spraken we uit: het was niet de bedoeling dat de exercitie met de SP ertoe zou leiden dat we allebei in de oppositie terecht zouden komen. Dat was ons het risico niet waard.

Gedeelde verantwoordelijkheden

We hebben het gevoel dat de gesprekken met de SP slechts ‘de stok’ zijn om ons mee buiten te slaan, maar niet de werkelijke reden. En we betwijfelen dat de werkelijke reden ooit zal worden uitgesproken. Zeker is dat de coalitie van de afgelopen vier jaar geen liefdeshuwelijk was. Er waren vaker botsingen. Over inhoud, over integriteit, over hoe we (niet) met elkaar samenwerkten, over het (niet) nakomen van afspraken. Desalniettemin waren we toch in zekere zin tot elkaar veroordeeld en voelden we ook de verantwoordelijkheid om op volwassen manier de stad te besturen. Niemand zit immers te wachten op een stadsbestuur dat rollebollend als in een kleuterklas over straat gaat. We deelden als coalitiepartijen en als collegeleden op z’n minst het respect voor elkaar op inzet voor de stad. Dachten we. En we dachten dat dát toch tenminste wat waard was in de onderlinge samenwerking. We zaten ernaast.

Linkse samenwerking blijkt lastig

De slotsom is hiermee in elk geval dat linkse, progressieve samenwerking ook in Maastricht voorlopig nog een moeilijke zaak blijkt. De gesprekken met de SP worden ons door andere partijen zwaar aangerekend. De relatie met oppositiepartij PvdA was de afgelopen jaren bepaald niet warm. In de informatiefase hebben we daarom ook met de PvdA gesproken. We wilden in dat gesprek onze frustraties over het verschil in politiek bedrijven (zowel inhoudelijk als qua werkwijze) uitpraten omdat we dat als belemmering voor samenwerking uit de weg wilden helpen, maar daardoor werd het een zeer stroef gesprek. Desalniettemin noemden wij op 13 april bij de informateurs als wenselijke coalitie SPM, GroenLinks, D66, CDA, VVD én PvdA, omdat dat in onze ogen de meest voor de hand liggende coalitie was. Daarin stonden we alleen.

Trots op ‘heel de stad’

We zijn trots op wat we de afgelopen twintig jaar en meer specifiek in de afgelopen vier jaar hebben gepresteerd in het stadsbestuur. Zeker in de afgelopen jaren wisten we de stad groener, duurzamer, socialer, rechtvaardiger en leefbaarder te maken. En we waren bijzonder zichtbaar. Misschien niet altijd alleen maar positief, omdat er ook de nodige moeilijke dossiers voorbij kwamen, maar wel altijd professioneel en gericht op het beter en sterker maken van Maastricht.

Grootste oppositiepartij

In de te voorziene tijd zijn we oppositiepartij. Een situatie die doet denken aan 2010, toen de PvdA – ondanks afspraken vòòr de verkiezingen – direct na de verkiezingen GroenLinks liet

vallen. De toenmalige coalitie van CDA, PvdA, SPM en D66 hield toen een half jaar stand, waarna het CDA opzij geschoven werd en GroenLinks en VVD mochten toetreden. Of de coalitie in wording net zo'n kort leven beschoren is, daar willen we niet op rekenen. Zeker nu ook nog de PVM is gevraagd om mee te formeren als zevende partij, ontstaat een monsterverbond van 25 zetels, dat onderweg wel een fractie kan kwijtraken zonder averij op te lopen. Ons rest de komende tijd bezinning op onze nieuwe rol. We hebben tijd nodig om de klap van de gang van zaken te verwerken. We zullen onszelf opnieuw moeten uitvinden en weer energie moeten vinden in onze idealen om het opgelopen cynisme te verdrijven. We zullen weer (wederzijds) vertrouwen moeten vinden in onze raadscollega's, omdat we met vier zetels zonder de andere 35 helemaal niks kunnen bereiken, terwijl er nog zoveel te doen en te bereiken is. We gaan zien of de intense wens van de informateurs "we doen het allemaal samen" in concrete daden wordt omgezet. Alle zestien fracties, dus ook GroenLinks, hebben immers uitgesproken niet meer in dezelfde sfeer als in de voorgaande vier jaar met elkaar te willen samenwerken, om niet meer te denken in termen van oppositie en coalitie. De nieuwe coalitie lijkt wat dat betreft met een valse start te beginnen. De tijd zal het leren, zoals de tijd ook alle wonden heelt. Er valt immers nog te veel aan de wereld te verbeteren, en ook na deze klap voelen we een plicht tot optimisme. Dat zijn we aan onszelf, aan de stad en aan hen die de toekomst hebben verplicht.

Fractie GroenLinks
Gemeenteraad Maastricht